

at denne ny Bestemmelse er kommen ind, at de Tvistigheder, som kunne paadømmes af Landets egne Domstole, skulle afgøres af disse, og at Domstolenes Autoritet saaledes er bevaret. Jeg kan heller ikke andet end fremhæve, at om der end er Lyspunkter ved saadanne Voldgiftstraktater, kunne de have andre Følger, som ikke altid ere saa behagelige — ogsaa det ærede Medlem, som først havde Ordet i denne Sag, slog derpaa. Det er jo givet, at naar der imellem to Stater opstaar Differenspunkter, søger man først at komme til en Forstaaelse, ved at der tales imellem de forskellige Regeringer om Sagen. Naar der ingen Voldgiftstraktat foreligger, søger man altsaa at komme til en Forstaaelse; dersom det saa ikke naas, ja, saa staar det hen, saa kommer der ingen Afgørelse paa Sagen. Og det kan maaske tidt være den bedste Maade, idet Sagen saa ofte lidt efter lidt udjævnes. Men naar der foreligger en Voldgiftstraktat, vil man meget hurtig komme til at sige: Vi have en Voldgiftstraktat, lad os faa Voldgift paa det Spørgsmaal, lad os gaa til Domstolen og faa en Dom. Som Følge heraf vilde Sagerne paa den Maade komme for Voldgiftsdomstolen i mange Tilfælde, hvor man ellers kunde faa dem udjævnede ved almindelig Forhandling. Og dernæst maa man ogsaa være forberedt paa, at man vil komme til at gøre den Erfaring, at hvis den Slags Sager komme til Voldgift for en anden Domstol, som den, der er oprettet i Haag, vil der komme en meget, meget stor Regning, som vil overraske ganske overordentlig, naar den kommer. Det vil jeg blot berøre her, og med Hensyntagen til dette er det maaske ganske heldigt, at Udenrigsministeriet ved at forelægge denne Sag for Rigsdagen ogsaa faar Rigsdagens Billigelse af, at man gaar den Vej. — I det hele kan jeg altsaa tilraade Sagens Vedtagelse.

Udenrigsministeren (*Raben-Levetzau*):

Jeg tror, at det vilde falde mig meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at rejse en Diskussion med det 2det ærede Medlem for 1ste Kreds (Matzen), som jo er en stor og anerkendt Autoritet paa dette Omraade. Jeg skal heller ikke tildele mig at modsige ham i nogen Henseende. Dog maa jeg gøre en enkelt Bemærkning til det ærede Medlem, idet jeg tror, at han sagde, at der egentlig ikke er noget Tilfælde, hvor Voldgiften er obligatorisk. Det fremgaar jo nemlig af Artikel 3, at der er Tilfælde, hvor den er obliga-

torisk. Jeg ved ikke, om jeg har forstaaet det ærede Medlem rigtig, men jeg tror det. Disse obligatoriske Tilfælde ere ikke saa fyldige, som man maaske kunde ønske sig, men vi have dog under Afdeling II opnaaet en Bestemmelse, der er bedre end den, vor Nabo Sverige har opnaaet.

Hvad det Udtryk „Suverænitetens Udøvelse“ angaar, maa jeg ogsaa tilstaa, at det vilde være bedre, hvis dette Udtryk ikke stod der, men vi have ikke kunnet opnaa Traktaten anderledes, end den her foreligger. Man maa jo være to om en saadan Overenskomst, og saa er det tidt Tilfældet, at den Part, der er mindst, faar ikke altid helt ud det, den ønsker. Det vilde naturligvis være bedre, hvis vi ved vore Voldgiftstraktater kunde faa den dansk-hollandske Traktat som Mønster, men den foreligger, som sagt, ikke endnu — jeg tror for Resten at kunne sige, at der i Øjeblikket er Haab om, at den vil blive ratificeret.

Maa jeg til den sidste ærede Taler (Reedtz-Thott) i Anledning af, at han talte om, at en Traktat i mange Henseender, især hvor det er en Stormagt, der staar overfor en lille Stat, vil blive til døde Ord, sige, at man just ved Oprettelsen af Traktater mellem Staterne i Europa skulde stræbe hen til, at de ikke bleve døde Ord, men at de kunde føre til en virkelig Afgørelse af Stridigheder.

Hvad Spørgsmaalet om Forelæggelsen af Traktaten her i Tinget angaar, tror jeg, at Regeringen har handlet rigtigt, og det er jo heller ikke blevet egentlig modsagt. Der staar nemlig i Grundlovens § 18, at naar der ved en Overenskomst forandres noget i de bestaaende statsretlige Forhold, skal Overenskomsten forelægges Rigsdagen. Jeg tror, at der forandres noget i de bestaaende statsretlige Forhold i det Øjeblik, vi underkaste os en anden og fremmed Domstol end en Domstol her i Landet.

Matzen: I denne sidste Bemærkning er jeg ikke enig med den højtærede Udenrigsminister. Men jeg skal ikke komme nærmere ind paa det Punkt; det er ganske vist, som sagt, uden praktisk Interesse.

Hvad angaar det, at jeg skulde have udtalt, at der ikke efter Traktaten er Tilfælde, hvor der virkelig er tvungen Voldgift, vil jeg sige, at hvis jeg skulde have udtalt det, er det en Fortalelse fra min Side. Jeg har ikke ment at ville sige det med Hensyn til den foreliggende Traktat men med Hensyn til den fransk-engelske